

ובחרת בחיים

גליון שבועי במשנת מרן
האור החיים הק' זיע"א

בס"ד, גליון קע"ב, פרשת כי תבוא תשפ"ב

שלחן שבת עם האור החיים

פירוש האה"ח הק' בהגשה מעובדת ובשפה ברורה
לגילוי נשמת צילה נ"ה בת ר' מאיר ודודה ז"ל

הברכות והקללות על לימוד התורה, מצוות עשה, מצוות לא תעשה

הצלה מחטא ונצחון מלחמות

הוסיפה התורה וברכה: 'ברוך אתה בבאך וברוך אתה בצאתך' - הכוונה שיזכה העוסק בתורה לצאת מהעולם בלא חטא, כפי שדרשו חז"ל (ב"מ קז). פסוק זה, שתהא יציאתו מן העולם כביאתו לעולם בלא חטא. זהו השכר המגיע למי שעוסק בתורה, שהיא מגנה עליו ומצלת אותו מהחטא, כמבואר במסכת סוטה (כא).

גם ברכת נצחון האויבים האמורה ב'יתן ה' את איביך הקמים עליך' וגו' היא שכר ללומדי התורה, כפי שנאמר (דברי הימים-ב כ, כב) אודות מלחמת יהושפט: 'ובעת החלו ברנה ותהלה נתן ה' מארבים על בני עמון מואב והר שער הבאים ליהודה וינגפו', ואמרו חז"ל (שמות רבה מז, ה): אין רנה אלא תורה, הרי שעל ידי לימוד התורה זוכים לנצח במלחמות. לאחר ברכה זו נאמר 'יצו ה' אתך את הברכה באסמיך ובכל משלח ירך וברכך בארץ' וגו', להבטיח שאף שיהיו להם נסים לנצח במלחמות שלא בדרך הטבע, מכל מקום לא תשלט בהם עין הרע שתזיק לנכסיהם, וכן לא יתאספו האמות לנקם נקמתם, אלא יתברכו וישבו בבטחה בארץ ישראל.

שכר השומר לא תעשה: קדשה, צלם אלהים, טובה

מפסוק ט' מפרשת התורה את הברכות שיגיעו לשומרי מצוות לא תעשה, ולכך נאמר בו: 'כי תשמר את מצות ה' אלקיך', כנגד מה שאמר בתחילת הפרשה 'לשמור' שהוא מכוון כנגד מצוות לא תעשה, ללמד שהברכות האמורות מפסוק זה הן מיחדות לאלו הנזהרים מלעבר על מצוות לא תעשה. הברכה הראשונה היא: 'קיימך ה' לו לעם קדוש', משום שעל ידי השמירה מעבירות נעשים קדושים, כפי שנאמר (ויקרא יט, ב): 'קדושים תהיו', ומפרשת שם התורה אזהרות רבות שהן ב'לא תעשה', שבהן יהיו קדושים, כגון מורא אב ואם, שמירת שבת ופרישה מאיסורי עריות. כמו כן יזכה הנזהר מלעבר עברות ל'וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך', משום שעל ידי העברות גורם האדם שיסתלק ממנו צלם אלקים, אך כשנזהר מלעבר עבירות נשאר עליו צלם אלקים, ועל ידי זה יראים ממנו עמי הארצות.

עוד מבטיחה התורה לנזהרים מלעבר על מצוות לא תעשה: 'והותרך ה' לטובה בפרי בטנך' וגו', שמלבד השכר הנזכר למעלה לעוסקים בתורה 'וברך פרי בטנך', מוסיפה התורה שהבנים יהיו צדיקים בבחינת 'טובה', לפי שהעברות גורמות לכוחות הרע לשלוט בכל פעולותיו של האדם, וכשישמר מלעבור על מצוות לא תעשה יזכה שכל צאצאיו יהיו בבחינת הטוב, ומוסיפה התורה ואומרת: 'ובפרי בהמתך ובפרי אדמתך', שגם הם יהיו 'לטובה', כלומר, מה שנתברך בשכר לימוד התורה ש'ברוך וגו' ופרי אדמתך ופרי בהמתך', יתיקיים וישאר בידיו לטובה על ידי השמירה מהעבירות.

אור החיים כח, א-מז - ראה שם באריכות

וְהָיָה אִם שָׁמוּעַ תִּשְׁמַע בְּקוֹל ה' אֱלֹהֶיךָ לְשׁוֹמֵר לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל מִצְוֹתָיו אֲשֶׁר אָנֹכִי מִצְוֶה הַיּוֹם וְגו' (כח, א).

שלשה חלקים: תלמוד תורה, לא תעשה, מצוות עשה

נראה לבאר שכל פרשת הברכות והקללות אמורה כשכר וענש על שלשה חלקים כלליים שיש בתורה ובמצוות: הראשון הוא מצות לימוד התורה, השני הוא השמירה מלעבור על מצוות לא תעשה, והשלישי הוא קיום מצוות עשה. שלשה חלקים אלו בסדר זה אמורים בפסוק הראשון, 'והיה אם שמוע תשמע בקול ה' אלקיך', הוא מצות תלמוד תורה, 'לשמור', הוא השמירה ממצוות לא תעשה, 'לעשות את כל מצוותיו', הוא קיום מצוות עשה, ועל כל חלק וחלק משלשה כללים אלו אמרה תורה ברכות בפני עצמן וקללות בפני עצמן המיוחדות לאותם העניינים.

הברכות המתפרשות בשמונת הפסוקים הראשונים (א-ח) הן ברכות שיזכו בהם העוסקים בתורה, הברכות המתפרשות בשלושת הפסוקים שלאחר מכן (ט-יא) הן הברכות המגיעות כשכר על השמירה מלעבר על מצוות לא תעשה, והפסוקים האחרונים עוסקים בברכות המגיעות על קיום מצוות עשה.

הברכות ללומדי התורה: מעלת 'עליון', הצלחה, בנין

תחלה פותחת התורה בברכות המגיעות ללומדי התורה. לכך היא חוזרת ואומרת: 'ובאו עליך כל הברכות האלה והשיגך כי תשמע בקול ה' אלקיך', ללמד שברכות אלו המתפרשות בפסוקים הראשונים הן כנגד מה שאמר: 'אם שמוע תשמע בקול ה' אלקיך', שזה מכוון לתלמוד תורה. הענין הראשון המבטח ללומדי התורה הוא: 'ונתנך ה' אלקיך עליון על כל גויי הארץ', לפי שעל ידי עסק התורה תשתנה צורתם של הלומדים להיות במעלה אחרת לגמרי משאר האמות שאינם בני תורה. כמו כן ברכות 'ברוך אתה בעיר וברוך אתה בשדה' הן ברכות המגיעות לעוסק בתורה, כפי שאמרו חז"ל (ע"י יט): 'כל העוסק בתורה נכסיו מצלחים'.

גם ברכת הבנים: 'ברוך פרי בטנך' - מובטחת היא לעוסק בתורה, כענין שמצינו (ברכות סג): ע"פ שמואל-ב ו, יא) לגבי עובד אדם הגיתי, שבשכר זה ששהה אצלו ארון הברית שלשה חדשים ילדו אשתו ושמונה כלותיו כל אחת ששה ילדים בבת אחת; אם זהו השכר המגיע למכבד את ארון ברית ה', שהתורה מנחת בו, קל וחמר לעוסק בתורה עצמה שיזכה לשכר זה.

גם אתם זכיתם לישועה בזכות רבנו האור החיים הקדוש?

כתבו לנו לפקס: 077-4702681

או למייל המערכת p0774702681@gmail.com

הצלה ממות לחיים בזכות לימוד אור החיים הק' | פרק א'

כולם יעשו בדיוק את אשר החליטו הם, שם, במפגשיהם - תבוא מיד הגאולה השלימה ויתגשם הפסוק (ישעיהו יא, ו) "וְגַר זָאב עִם כְּבֶשֶׂת וְנֶמֶר עִם גְּדִי יִרְבֹּץ".

מובן מאליו ש"תורות" אלו לא קרבו את הבחורים לחסידות ולא חזקו בהם יראת השמים, מציאותם של בחורים פורקי-עול בתוך קבוצת הציונים לא הוסיפה למדת האמונה, והביטחון בה' היה מהם והלאה.

סוף סוף עלו ארצה, ולשמחתם לא היה גבול. מיד החלו בהתלהבות מיוחדת להגשמת החלוציות וביישום האידיאלים הציוניים, שעליהם חלמו במשך שנים, שם, בעיירה הקטנה. אולם אט אט מצאה עצמה התלהבות זו בירידה. היא הלכה ונצטננה. התברר כי אנשים מעדיפים לעסוק איש איש בענייני הפרטיים ו"ההגשמה העצמית" קודמת להגשמת הכלל. מריבות נתגלו בין האנשים ושלום הבית הופר. בזה אחר זה נטשו האנשים את ה"חבורה האידיאלית", וכל אחד פנה לעברו ולעיסוקיו פרטיים.

המוסדות הציונים והקרנות הלאומיות, שאמורים היו לטפח את ההגשמה החלוצית - התגלו כביורוקרטיים וכקופאים על שמריהם, שטובת עצמם קודמת לטובתם של החלוצים הנלהבים. פקידי המוסדות היו משותקים וחסרי כל פעילות, כאשר היו מדובר על עזרה לחלוצים, והושטת יד מאמצת למגשימי הציונות.

אף נתנאל נשמת מן החבורה. הוא החל לעסוק בהקמת משפחה ובנין ביתו, אולם בשעה שכל חבריו המשיכו להתכחש ליהדות ולשרך רגליהם בדרכים טועות - חזר הוא אל היהדות, שאותה ינק בבית אבותיו. הוא חזר לבקר בבית הכנסת ולהקשיב לשיעורי תורה, הקפיד בשמירת השבת ואף החליט לקבוע לעצמו שיעור קבוע ב"אור החיים" הקדוש, בדיוק כפי שאביו היה נוהג לעשות בכל שבת ושבת. את ילדיו שלח לחינוך חרדי והוא אישית החל להשתתף בכל שיעור קבוע, שמצא בסביבתו. אט אט הבין, שקיום תורה ומצוות בארץ ישראל - מהווה הגשמה ציונית אמיתית, שאין לה תחליף ותמורה.

המשך בגליון הבא אי"ה

סיפר ר' מרדכי שרגא באומינגר ז"ל נינו של הרה"ק רבי ישראל מהוסיאטין:

ערב אחד, בערך בשעה תשע, נכנסתי לחדר האורחים של סבי-זקני, וראיתי, כי האורות שבבית המדרש הצמוד לו - דולקים. חציתי את החדר והייתי עצמי לתוך בית המדרש. שם ראיתי יהודי, היושב ליד השולחן הצפוני, ולומד "אור החיים".

מעולם לא ראיתי את היהודי הזה לפני כן. ישיבתו כאן, בשעה שבדרך כלל המקום סגור - עוררה את סקרנותי. התקרבותי אליו, נתתי לו שלום, והוא החזיר לי שלום, ונכנסתי עמו בדברים. הוא שאל מי אני, וכאשר השבתי לו נינו של האדמו"ר, המשיך האיש בדבריו וסיפר על מעשיו.

הבה נקרא לו נתנאל, תושב חיפה. נולד באוקריאנה בפלך וואלין, בעיירה שכל תושביה היהודים כולל הוריו וכל משפחתו היו חסידי הוסיאטין. תמיד דברו בבית על חצרות רוזין - סאדיגורה, טשורטקוב, הוסיאטין ועוד, והוא, אישית, אהב מאד את כל השיחות הללו ושתה אותן בצמא. אך ריחוק המקום, וחוסר האפשרות לצאת מרוסיה ולנסוע אל הרבי ולהכירו אישית - היה בהם כדי לצנן מעט את השתייכותו החסידית. כשהתפתח בעיירה, ע"י תועמלנים מבחוץ, גרעין ציוני קטן של משכלים אוהבי ציון - מצא את עצמו משתייך עמהם, מבלה בחבורתם, חושב כמותם, וחולם לעלות ארצה יחד עמם.

כשחבורה זו היתה נפגשת - היא לא נטתה לעסוק בתורה ובחסידות. היא העדיפה לעסוק בנושאים שהיו באותה עת ברומו של עולם: בחלוציות, בהגשמה, בעבודה עברית, ובבנין בית לאומי בארץ ישראל. למרות שרעיונות אלו יונקים כולם מן התורה, ובנקל ניתן היה לעגן אותם בתוך עקרונותינו הקדושים - העדיפה חבורה זו לבסס את שאיפותיה ורעיונותיה על "משנתם" של גדולי הציונות, ובעיקר - מאמריהם של הוגי התנועה. כל אחד השתדל להרבות בקריאת ספרות זו ולדקלם אותה בעת המפגשים השבועיים.

בכל מאודם האמינו, כי בידיהם הפתרון הסופי לבעיותיו הקשות של כלל ישראל, וכי אם

בְּאוֹר הַהֵלֶכֶה

נידון הלכתי מרתק במשנת רבינו האור החיים

האם הביאו ביכורים בשנת השמיטה

כזוכה מההפקר, והעלה שמה שכתב רש"י שאף בשמיטה חייבים בביכורים הכוונה היא לפירות שחנטו בשישית והמשיכו לגדול בשביעית, שהיה הו"א שהואיל ואין שנת השמיטה שנת שמחה של אסיפה, כי הפירות שיחנטו בשנה זו הם הפקר, וממילא פטור מביכורים אף מפירות שאינם קדושים, קמ"ל שפירות אלו חייבים, אבל פירות שהם הפקר ודאי שפטורים מביכורים, יעו"ש. בספר חשוקי חמד (שם) אומר שלפי דברי רבינו האור החיים הק', יש ליישב קושיית העולם המובא בחתם סופר, במה שנאמר ברש"י (דברים כו טז) בשם המדרש: 'בת קול מברכתו הבאת בכורים היום, תשנה לשנה הבאה', ואם כן יש לשאול, אם כל שנה מביאי הביכורים קיבלו ברכה מהקב"ה שיזכו להביא ביכורים לשנה הבאה, אם כן הם יחיו לעולם? וראה שם בחת"ס החדש על התורה (דברים שם) מה שתירץ, ובכת"ס (על התורה שם) הביא את קושיית אביו, ותירץ שכוונת הברכה היא שהיה חשש שמי שהקב"ה ברכו בעושר שיקלקל מעשיו, ולכן הקדוש ברוך הוא בירך שאם הוא יחיה לשנה הבאה, שלא יקלקל מעשיו, אלא יחזור ויביא ביכורים, אך אין כאן הבטחה שהוא יחיה. וכעין זה יש מבארים שיש כאן ברכה שאף בשנה הבאה יביאו את הביכורים כמו השנה, שהיינו באותה התלהבות, והמצוה לא תיהפך להיות כמלומדה, אך אין כאן הבטחה שיחיו לשנה הבאה עכ"ד. ולפי דברי האור החיים יש ליישב בפשיטות, שבשנת השמיטה שלא הביאו ביכורים מפני שהפירות הם הפקר ואינם שלו, ואם כן בשנה זו אין ברכה לשנה הבאה.

וְלִקְחַתָּ מֵרֵאשִׁית כָּל פְּרֵי הָאֲדָמָה אֲשֶׁר תִּבְיָא מֵאַרְצָה אֲשֶׁר ה' אֱלֹקֶיךָ נָתַן לָךְ וּגו' (כו, ב).

שאלה מעתה יש לדון האם בשנת השמיטה הביאו ביכורים או לא?

רבינו האור החיים הקדוש (ריש פרשת כי תבוא) כתב בזה דברים מפורשים וזה לשונו: "אשר ה' אלקיך נותן לך, פירוש לפי ששייר ה' לו חלק בארץ והוא שנת השמיטה, דכתיב (ויקרא כה, ד) וּבִשְׁנֵה הַשְּׁבִיעִת וְגו' שְׁפֹת לָהּ, לזה בא דברו הטוב שאינו מצוה אלא על זמן הנתנה לך שהם ו' שנים אבל שנת השמיטה אין בה הבאת ביכורים לפי שאינם שלו אלא מופקרת לכל" עכ"ל. מבואר בדבריו שבשנת השמיטה אין מביאים ביכורים.

מאידך במנחת חינוך (מצוה צא) כתב שמסתימת דברי הרמב"ם והחינוך שלא חילקו משמע דאין חילוק בין שנה לשנה, ואפילו בשמיטה חייב בביכורים דהו"ל לפרושי, ועוד ציין לדברי רש"י (שמות כג יט) שכתב: 'ראשית בכורי אדמתך, אף השביעית חייבת בבכורים', הרי מפורש בדבריו דאף שנת השמיטה חייב בביכורים, יעו"ש.

הרי לפנינו שנחלקו האור החיים והמנחת חינוך אם פירות שביעית חייבים בביכורים או לא.

בספר חשוקי חמד (מסכת בבא מציעא) מציין לדברי החזו"א (ערלה סימן יא ס"ק יח) שכתב שפירות שביעית ודאי פטורים מביכורים, שהרי אין הפירות שלו, ואפילו אם בע"ה זוכה בפירות, מכל מקום אין זה נחשב שמביא פירות מאדמתו מפני שהוא

חידה שבועית:

מה אומר רבינו האור החיים 'ח' הק', למי מובטח ברכת הבנים: 'ברוך פרי בטנך'?

פתרונות יש לשלוח עד יום רביעי הקרוב לכתובת מייל: p0774702681@gmail.com

או לפקס: 077-4702681

על מנת להשתתף בהגרלה: 1. יש לציין כתובת מדויקת וטלפון. 2. לציין בראש הדף עבור חידון אור החיים והפרשה. 3. התשובה צריכה להיות מתוך דברי האור החיים הק' המובאים במאמר שבירש הגליון.

בין שולחי התשובות תעריך הגרלה על הספר 'פניני אור החיים'. ליקוט פניני חיים מתורתו של בעל האור החיים זצ"ל, ערוכים וסדורים לפי נושאים ועניינים, וכן פרקים מתולדותיו.

דבקים בתורת ה'אור החיים'

ליקוט נפלא מתורתו של רבינו האור החיים זי"ע
קטעים מותאמים לענייני של יום על פי סדר השנה
מעשיות כחיי והלימות רבינו אור החיים
מדרש שבחי חיים

חידושים והנהגות להלכה
דברי הדרכה ומוסר
מצוות כוהנתר"ג במשנת רבינו

מדרש שבחי חיים

מארים את הנשמה

מוקד הזמנות 1800-22-55-66

להשיג בתנויות הספרים המובחרות

שבחי חיים

שבחים שנאמרו ע"י צדיקי הדורות על רבינו אור החיים
ובמעלת לימוד מתוך ספר האור החיים הק'

בפולניא מחשיבים אותו הרבה

אור החיים, פרוש התורה להרב המפלא חסידא קדישא מורנו חיים נ' עטר, ונדפס בוויניציא סביב לחמשים תרגום ורש"י, ושמענו כי עתה בפולניא הם מחשיבים אותו הרבה ונדפס עוד שני פעמים, ונתעורר זה על ידי שהרב החסיד קדוש מורנו הרב רבי ישראל בעל שם טוב הגיד גדלת נשמת מורנו הרב רבי חיים הנזכר.

(חיד"א שם הגדולים)

נגלה בחלום להציל מי שלמד תדיר בספריו

וראה כתוב דבצרות פולין נגלה [האלשיך הקדוש] לחכם אחד בהקיץ להצילו מתוך ההפכה על שהיה לומד תדיר דרשותיו יעין שם, ומעין כיוצא נגלה אלי בחלום על ספר אור החיים להרב מורנו רבי חיים בן עטר זיע"א.

(כף החיים ר' חיים פאלאג'י זצ"ל סי' לא ס"ק נה)

אין משיבין את האר"י

את חרדת הקדש שחשו כלפיו צדיקי הדורות נתן לראות ממה שכתב בעל הדגל מחנה אפרים בספרו, 'הנה באור החיים כתב על אמותה הפעם אחרי ראותי את פניך כי עודך חי... ואף שיש להשיב קצת על דבריו אך אין משיבין את האר"י וכו' ובדאי דבריו דברי חיים הם'.

(דגל מחנה אפרים פ' ויגש)

ספריו של רבנו על דרך האמת

מיתאמרא משמיה של הרב הקדוש רבי פנחס מקוריץ זי"ע, כי כל הספרים החדשים שנתחברו בתוך שבעים שנה [האחרונות בזמנו] אינם על פי האמת חוץ מספר אור החיים על התורה ותולדות יעקב יוסף.

(אוצר פתגמים ושיחות)

רבנו היה בבחינת מלאך

כיוצא בזה היה אומר הרה"ק רבי אהרן מבעלזא זצ"ל כי האור החיים היה בבחינת מלאך. ומאז שעלה הרה"ק מבעלזא להתישב בארץ ישראל נהג שלא לומר תחנון בט"ו תמוז, באמרו כי האור החיים הקדוש היה מרא דארעא קדישא.

(ספר מנהגי בעלזא דף ט"ו)

הזוכים בספר "פניני אור החיים"

(במקום "באור החיים" - שחסר כרגע במלאי)

פרשת קדושים:

ה' איתאל יצחק שלוש מיד בנימין.

פרשת אמור:

ה' אליעזר קנטור מירושלים

גם כשלא מבינים אין להפסיק הלמוד בספרו של רבנו

פעם באו חסידים מהקלויז בחיפה לפני הרה"ק רבי אברהם יעקב זי"ע, ה"אביר יעקב" מסאדיגורה, וספרו לו כי הם לומדים מדי ליל ששי שעור בחמש עם "אור החיים", אולם כשהם מגיעים לסדר ויקרא הם מתקשים בלמוד פרוש זה והם חושבים במקום זה ללמוד עם פרוש הרמב"ן, השיבם הרבי זי"ע: "כלום כאשר מתעכבים בלמוד הגמרא במקום מקשה מפסיקים בלמוד?"

(באור החיים עמ' 290)

לימוד ושינון בתורתו של האור החיים הק'

על מנת לעודד את הלימוד וההכנה בפירוש הקדוש יוצאין מכון 'לאור באור החיים' במיזם שבועי של מבחן שבועי נושא פרסים שיערך בעזרת ה' מידי מוצש"ק בשעה 22:00 בקו טלפון ייחודי מבית פון קליק.

או איך משתתפים:

מחייגים במוצ"ש לקו הטלפון: 09-3750181

מקישים את קוד החידון: 12972 ומצטרפים לחידון.

המשתתף שיגלה את הבקיאות המרשימה ביותר יקבל ב"ה שי מיוחד.

שימו לב
למסמך החדש

חייגו:
073-2951871

להאזנה לשיעורי הגאון
רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א

מחברים לחיים

תורמים סטים ורואים ישועה

לפרטים: 02-8043333